

Tolmetus ja tallitus TALLINNAS, Pagari uul. nr. 1 Tolmetaja kõnetunnid kella 12—1.	<h1>SÕDUR</h1> <p>SÕJAASJANDUSE AJAKIRI. ILMUB ESIALGUL ÜKS KORD NÄDALAS ülemjuhataja staabi väljaandel.</p>	Tellimise hind kättesaatmisega: iga 10 numbriga eest 5 marka. Kuulutuste ja teadaannete hind: iga korpusrea eest 50 penni.
Tellimisi ja kuulutusi võtavad vastu kõik wabariigi postiasutused ja era-raamatukauplused.		

№ 4.

Kolmapäewal, 16. aprillil 1919.

I. aastakäik.

Sisuford.

Ametlik osa:

Wäljawõtted Sõjawägede Ülemjuhataja päewakäskudest.

Üldine osa:

1. **Offupeeritud Lätimaalt.** (Joh. Wiit.)
2. **Lühikesed wäljawõtted teadetest enam-
lise sõjawäe kohta.**
3. **Seisuford meie wäerindadel.**
4. **Seisuford Wene wäerindadel.**
5. **Cesti wabastus sõja muuseumi asjus.**
6. **Seisuford meie wastu wõitlewas pu-
nases sõjawäes.**
7. **Segateated.**

	Ametlik osa.	
---	---------------------	---

Wäljawõtted Sõjawägede Ülemjuha- taja päewakäskudest.

Nr. 130.

Tallinnas, 6. aprillil 1919.

§ 1.

Räfen üliõpilastele (med. ja vet.), kes sõjawäe-
ofadesse, walitsustesse ja asutustesse arstide kohtade
peale saawad nimetatud, palka maksta staadis ärata-
hendatud normi järele — mahaarwatud 100 mk. Üli-
õpilased (med. ja vet.) welskeri kohtade peal saawad
palka 400 mk. kuus.

§ 2.

Räfen ohwitseridele, kes Murmanni sõjalinnilt kodu-
maale tagasi on jõudnud, kui nad Cesti sõjawäe osa-
desse, walitsustesse ja asutustesse kohtade peale saawad
nimetatud, palka wälja maksta selle kohta järele 1-st
jaanuarist s. a. algades.

§ 3.

Sõjaminiisteeriumi kokkuleppel Teedeminiisteeriumiga
ja Riigikontrolliga on oma asjus ja puhtusele sõit-

Järgmine „Sõduri“ nr. ilmub pühade laupäewal,
19. aprillil.

watele sõduritele-alamwäelistele lubatud raudteel 3. kl.
50-protsendilise hinnaalandusega sõita, 15-st aprillist
s. a. peale. Ohwitseridele, ametnikkudele ja arstidele
on lubatud 2-ses klassis 3 klassi piletiga (polguüle-
matele, ohwitseridele, ametnikkudele ja arstidele, kellel
polguülema õigused, 1-ses klassis 2-se klassi piletiga)
sõita. Alandatud hinnaga sõiduks saawad sõdurid-
alamwäelised wäeosaülemalt sellekohased tunnistused,
mis raudtee kasfasse tulewad ära anda ja mille wastu
sõdur pileti 50-protsendilise hinnaalandusega saab.
Tunnistuste wäljaandmise ja tarwitamise kord on üle-
üldistes joontes seesama, mis sõjawäe sõidu-lubadelgi.
Ohwitserid, ametnikud ja arstid peawad wäeosaade poolt
sellekohaste alaliste tunnistustega olema warustatud,
mille ettenäitamisel nad õigustatud on teises klassis
3 klassi piletiga (ehk 1-ses klassis 2-se klassi piletiga)
sõitma. Esiialgu, kuni nimetatud tunnistuste walmis-
saamiseni ja laialisaatamiseni, täidab wiimase aset ifiku-
tunnistus. Alandatud hinnaga sõiduks wäljaantawate
tunnistuste raamatuid ja ohwitseridele j. n. e. wälja-
antawate tunnistuste plankettifid tuleb kindralstaabi
Sõjawägede Liikumise osakonnalt nõuda.

§ 4.

Et wiimajel ajal sõjawäe sõidulubade (mis raud-
teel sõjawäelastel sõidupileti aset täidawad) wäljaand-
mise ja tarwitamise asjus arusaamatusti on ette tulnud,
awalban wäeosaade ülematele teadmiseks ja käsitamiseks:

1. Sõjawäe sõidulubasid wõib ainult ametiasjus
sõitwatele sõduritele wälja anda.

2. Iga sõjawäe sõiduluba on maksew ainult ühe-
korrajeks sõiduks ühele poole. Edasi-tagasi sõidulubad
pole makswad.

3. Kui sõduril ameti asjus laia- ja kitsaroopalist
raudteed tuleb tarwitada, siis peab laiaroopalise ja
kitsaroopalise jaoks eraldi sõjawäe sõidulubad wälja
kirjutama, sest et kitsaroopaline eraselti tee on ja Sõja-
miniisteeriumil temaga eraldi arweid tuleb diendada.

4. Sõjawäe sõidulubasid (niisama ka tunnistusi
alandatud hinnaga sõitmiseks) wõib ainult sõjawäelaste-
tele wälja anda. Teiste ministeeriumide ametnikkudel
pole õigus neid tarwitada.

Nr. 132.

Tallinnas, 9. aprillil 1919.

Arwalban täitmiseks Ajutise Walitsuse poolt 25. märtsil 1919 wastu wõetud määruse wäljakohtude üle.

§ 1. Sõjategevuse piirkonnas ja kohtades, kus sõjaseadus wälja on kuulutatud, asutatakse wäljakohtud nende polkude ja polgule wastawate ehk suuremate wäeüksuste juures, kellele see kohuseks on tehtud Wägede Ülemjuhataja päewakäsfuga. Nimetatud wäeüksuste juures seatakse kokku wäljakohtud igal üksikul korral teatavate kuriteoasjade arutamiseks, wastawa wäeülema päewakäsfuga.

§ 2. Wäljakohus seisab koos miest ohwitsersist, kellest üks kohtu eesistujaks on. Wäljakohtu juure wõib määratud saada asjaajaja.

§ 3. Wäljakohtu tegevus ulatab üle terve raioni, mis on wastawa wäeüksuse asukohaks ja tegevuse piirkonnaks.

§ 4. Wäljakohtu alla antakse:

- 1) reamehed ja eraisikud polguülemate läbi, ehk kellel wiimastega ühesugused õigused;
- 2) nooremad ohwitsersid (oberohwit.) diviisi ülemate läbi, ehk kellel wiimastega ühesugused õigused;
- 3) wanemad ohwitsersid (itaabiohw.) wäerinna ülemate ja nende isikute läbi, kellel wäerinna ülemaga ühesugused õigused;
- 4) polguülemad, isikud kellel polgu-ülematega ühesugused õigused, ja kõik kõrgemad sõjawäe ülemad sõjawäe ülemjuhataja läbi.

§ 5. Päewakäsi wäljakohtu kohtuseade üle peab ajawiitmata järgnema peale kuriteo kordasaatmist ja süüdlase awalikuks tulemist, wõimalikul korral ühe öö-päewa jooksul. Päewakäsus wäljakohtu asutamise üle tähendatakse üles kohtu alla antawad isikud ja nende wastu tõstetud süüdistus.

§ 6. Wäljakohtu alla antakse sõjawäelased ja eraisikud siis, kui kuritegu päewaselge on ja eeluurimist ei nõua. Tarwitseb aga kuritegu ja süüdlaste süü selgitamine eeluurimist ehk niisugust eeluurimist, mis kauem kestab kui § 5 ettenähtud, siis ei allu asi wäljakohtule, waid harilikult korra järele wastawale kohtule.

§ 7. Peale kohtuseadmist asub wäljakohus otsekohe asjaarutamisele ja lõpetab arutamise mitme hiljem kui kahe öö-päewa jooksul.

§ 8. Wäljakohus istub kinniste uste taga ja teeb otsused liht hääleteenamusega.

§ 9. Kohtualusel on igal tingimisel õigus wäljakohtus ennast kaitsta, enesele kaitstjat wõtta, ehk kohut paluda temale kaitstjat määrata, mida kohus tingimata peab täitma. Kohus peab iga ford kohtualusele meele tuletama tema õigust enesele kaitstjat wõtta, ehk kohut paluda seda määrata.

§ 10. Kui kohtualune Eesti keelt ei oska ehk kui mõni kohtunikkudest kohtualuse keelest aru ei saa, siis peab tõlk juure kutsuma, kes enne wande ehk piigalifu töötuse annab õige ja täpisele tõlkimise lubaduseks. Kui tõlki käepärast ei ole, peab asja arutamine edasi lükatama.

§ 11. Kohtulikult asjaarutamisel peab kohtueesistuja asjakohased tõendused ette kandma, millele asjaolude läbivaatamine, kohtualuse ülekuulamine ja kaitseja seletuseandmine järgneb. Wiimane sõna on igal tingimisel kohtualusel ehk tema kaitsejal.

§ 12. Kui kohtuistungil ilmsiks tuleb, et tähtis asjaolu ehk tõendus, mis kohtuotsuse tegemiseks tarwilik, mitte küllalt selge ei ole, mida aga siiski rutulikus korras ära wõib selgitada, siis lükkab kohus asjaarutamise järeleuurimiseks edasi.

Nõuab aga nimetatud järeleuurimine pikemat aega, mis § 5 ettenähtud korrale ei wasta, siis lõpetab wäljakohus asjaarutamise ära ja saadab wastawale kohtule allumuse järele.

§ 13. Asjaarutamise üle wäljakohtus kirjutatakse igal tingimisel protokoll, kas kohtuliikme ehk asjaajaja poolt, mis eneses peab sisaldama:

- a) wäljakohtu nimetust, kohtuistungise aega ja kohta, kohtunikkude ja kohtualuse nimetisi, kuriteo nimetust, nii ka kaitseja ja tõlgi nime, kui need olemas;
- b) tõenduste nimetust ja lühidat, kui wõimalikult selget asjaarutamise kirjeldust;
- c) kohtualuse ja tema kaitseja seletuspaltweid;
- d) kohtuotsust.

Protokoll kirjutatakse kohtueesistuja ja protokollkirjutaja poolt alla.

§ 14. Wäljakohtu otsused pannakse ajawiitmata peale kohtus kuulutamist ülemale ette, kelle päewakäsfuga süüalused kohtu alla antud.

§ 15. Nõusolemise korral kinnitab wäeülem kohtuotsuse ja teeb korralduse otsuse otsekoheks täitmiseks. Ei ole wäeülem kohtuotsusega nõus ja ei ole tema oma õiguste poolest mitte alam kui wäerinnaülem, siis annab ta akti ühes oma arwamisega sõjawäe Ringkonna kohtusse. Ei ole wäeülemal mitte wäerinnaülema õigust, siis annab ta akti kinnitamata kohtuotsusega wäeülemale edasi, kellel wähemalt wäerinnaülema õigused. Wiimase läbiwaatamisest ripub ära, kas kohtu otsust kinnitada wõi akti läbiwaatamiseks sõjawäeringkonna kohtusse saata.

Surmaotsused tulewad itka kinnitamiseks ette kanda wäerinna ülemale, ehk wägede ülemjuhatajale.

§ 16. Aktid, mis wäljakohtust S. R. R. tulewad, arutatakse määruste põhjal, mis makswad on polgukohtudest sõjawäe Ringkonna kohtusse sisetuluud akude läbiwaatamise juures.

§ 17. Seaduse jõusse astunud wäljakohtu otsuste uuesti üleswõtmise palwed otustab kõrgem riigikohus. Palwed wõiwad sisse anda: sõjawäe ülemus, kes süüaluse wäljakohtu alla andis, prokurööri ehitaja, süüaluse ise, tema sugulased ja hõimlased. Neja uuesti üleswõtmise seaduslikkudeks põhjusteks loetakse:

- 1) mitme isiku süüdimõistmine kahe ehk rohkem kohtuotsusega ühe ja sellesama kuriteo eest, kus selge on, et kui üks süüdimõistetuteft on kuriteo korda saanud, siis teised seda mitte teha et wõinud;
- 2) süüdimõistmine inimese tapmise eest, kes pärast elus leitakse ehk mõne teise kuriteo eest, mis üleüldse korda ei ole saadetud, nii ka tõenduste awaldumine süüdimõistetuteft süütawuse ehk ülemäära karistuse kandmise üle kohtu ektituse läbi;
- 3) dokumentide ebaehtsuse ehk walekaebtuse awaldumine, mille peal kohtuotsus põhjenes;
- 4) kohtulikult tõestatud kohtunikkude omatafu püüdmised ja isiklikud põhjused selles asjas, mille uuesti üleswõtmist walutakse.

§ 18. Wäljakohtud määravad süüdlastele kuritegude eest süüraaskuse järele wangiroodu, summitöö ehk furmanuhtluse.

§ 19. Väljakohtu alla langewad:

- 1) kõik salakuulajad ja teised waenlase agendid, kes Eesti wabariigi wõimupiirkonnas waenlase ülesandel tema kasuks töötawad;
- 2) kõik kes awalikku mässu Eesti wabariigi ja tema walitsuse vastu töötawad, ehk mässule õhutamad;
- 3) kõik, kes Eesti wabariigi ja tema walitsuse üle kuritahtlikult kuulujutte ehk waleteateid laiali laotawad, mis tabuhirmu (paanikat) wõivad sünnitada;
- 4) kõik tapjad, põletajad, röövijad, riisujad ja wägistajad;
- 5) kõik, kes sõjawäelisele tegewusele, edasiliikumisele, warustuse ja moona muretsmisele, sõjades pidamisele takistusi teewad, ehk kes tõlbumataks teewad sõjawäe warustuse ja kaitse abinõusid ehk toidu ja moona tagawarast;
- 6) kõik, kes kuritahtlikult häwitawad ehk rikuwad: weewärtsisid, silbasid, tammisid, weesaamise kohti, kaewusid, teesid ja muid abinõusid, mis määratud liikumise jaoks;
- 7) kõik, kes kuritahtlikult häwitawad ehk rikuwad:
 - a) telegrafi, telefoni ehk muid abinõusid, mida tarwitatakse teadete edasiandmiseks;
 - b) raudteesid ja raudtee liikumise abinõusid ehk hoiatuse märke, mis rongide ehk laewade hädaohuta liikumiseks seatud;
- 8) kõik, kes tungiwad tunniimehe ehk sõjawäe karauli kallale, sõjariistus wastuhakkajad sõjawäe karaulile ehk sõjawäe miilitsa wõimudele;
- 9) kõik wäejuhtid, wäeteenistusse kutsumise käsu täitmata jäitjad ja kõik sõdurid käsu täitmata jätmise pärast. Wäejuhtideks loetakse iga rahwawäelane, kes oma wäeosast ehk wäeliinilt lahutub ilma ülema lubata.

Peaminister ja sõjaminister **K. Pats.**
 A. W. asjade walitseja k. t. **Th. Kääril.**

Selle A. W. määruse täitmiseks teen kohused väljakohtuid asutada ja moli tarwiduse korral kokku kutjuda järgmistele wäeüksustele ülematel:

Tallinn: Merejõudude juhataja juures; Tagawara Wägede Ülema juures ja Tallinna linna Komandandi juures. Põhja korpuse staabi juures.

1-se Diviisi Staabi juures, 1-se, 4-da ja 5-da jalawäe polkude juures, 1-se suurtükipolgu juures, 2-se raskesuurtüki diviisiooni juures, Balti bataljoni juures, Põhja korpuse 1-se kütibrigadi staabi juures.

2-se Diviisi Staabi juures, 2-se ja 7-da jalawäe polkude juures, 1-se ratsapolgu juures, 2-se suurtükipolgu juures, Tallinna, Tartu ja Wiljandi Kaitse bataljonides, Peipsi Annakaitse bataljoni, 1-se Läti Wolmari polgu juures, Wene Põhja korpuse 2-se Küti brigadi Staabi juures, 2-se Diviisi Tagawara Bataljoni juures.

3-ma Diviisi Staabi juures, 3-da ja 6-da jalawäe polkude juures, 2-se ratsapolgu juures, 3-ma suurtüki polgu juures, Pärnu Kaitse bataljoni juures, 3-ma

tagawara bataljoni juures, soomusrongide diviisiooni staabi juures, iga laiaroopalise soomusrongi juures, kitaroopalise soomusrongide ülema juures, Ruperjanowi partisaani bataljoni juures, scoutide bataljoni juures, Kalewa malewa juures, Saarte komandandi juures.

Sõjawägede Ülemjuhataja:

Kindralstaabi Kindral-Major **Laidoner.**

Üleüldine osa.

Okkupeeritud Lätimaalt.

Dieta ütelda ei meeldi meile sõna „okkupeeritud“. Tuletab hiljutist kurba aega meele. Pealegi tundub nagu wõderastawana, et Eesti Wabariigi sõjawägi oma kodukolde kaitsemise sõjas on omanud okkupeerija kurja kuulsuse.

Kuid okkupatsioon jääb sellegipärast okkupatsiooniks, siin ei ole midagi parata. Selle sõna ümber keerleb koguni terve pita lõuna wäerinna peategemus. Nagu õige on ütelnud: tahad rahu, walmista end sõja vastu, nõndasamuti on arusaadaw okkupatsiooni mõiste sõja puhul. Nii wähe kui meil ta lusti oleks üleüldse sõda jatkata, weel wähem seda Läti pinnal teha — meie oleme selleks sunnitud rahu ja oma kodumaa wabastuse nimel. Halb sõjamees on, kes ei jaks wahet teha, mis tähendab sõda omal wõi wõeral pinnal.

Nõnda ei tarwitse meil siis hirmugi olla, et praegusele Lätimaa okkupatsioonile sõna „anneksioon“ juure lisatud wõiks saada. Ühe osa Lätimaa okkupeerimine on meile sõjaliselt tarwilik ja hädapärane enefekitse abinõu, pealegi meile wõimalikult tergeis tingimustis. Selle juure wõime lisada ehk weel nõnda palju, et Läti rahwas meie teada jeni weel kusagil ühtegi protesti-sõna ei ole awaldanud, mis oleks sihitud meie okkupatsiooni vastu. Läti rahwa tainem element suudab nähtawasti üsna dieti hinnata olemat seisukorda. Ka ei sünnita praegused rekwiisioonid, mis okkupeeritud maaosas wilja ja kariloomade saamiseks toime pannakse, esialgu murinat / Wolmari maa-fonda ei peeta mitte asjata Lätimaa wiljasalweks.

Nõigest hoolimata sisaldumad aga kogu meie sõjalises olus Lätimaa pinnal siiski teatavad iseäraldused, mis okkupatsiooniga paratamata ühenduses. Ja need okkupatsiooni iseäraldused ulatawad peaaegu kogu lõuna-wäerinnast läbi. Tundub, et siin esimesel kohal peaks seisma abinõude kasutamine, kuidas okkupatsiooniolusid meie sõjawäele suupärastemaks muuta. Alles teisel astmel seisaks puhast-sõjaline tegemus. Rahjaks on meil tegemist tehtud ainult wiimasega, esimest jättes saatuse hooleks.

Lätimaal elades tunned iga sammu peal, et oled wõderas wõeral maal. Sinuga läiaffe ehk küll wiisakalt ümber, sinu soome täidetaks korralikult jne. ja Jumal seda teab, wafst oli see mõnikord täiesti ausalt mõeldud. Sinul enesest on aga ilka tundmus, et see wiisakus on tingitud meie reaalsest jõust. Ei oleks meil seda püsivustulist seljatagust mitte, kes teab, kuidas oleksid siis lood. Puudub kahtlemata wastastitune usaldus, rääkimata sõbralikkusest rahwa ja sõjawäe wahel. Kuid üks on kindel: meie sõdurid puutu-

wad siin väga lähedalt kokku mõera rahwusega, kelle kõigest puhastusest hoolimata siiski kõwad sidemed meie waenlasega. On peaaegu mõimata mõidelda niisuguses olukorras kahjuliku agitatsiooni vastu. Kellegi peale ei saa näpuga näidata, kuid mõtted ja arvamised, mis rahwa keskel olemas, leiawad enesele alati awalbusteesid. Küllalt näitufi pakub meile selleks Saksa okkupatsiooniaeg.

Läti rahwa kohta armastasse ütelda, nagu oleks tema enamuse enamuse poolehoidjad. Ei tahats seda nõnda hoopis mitte teha. Kui suur see proisent tööpoolest on, ei julge praegu keegi kindlasti ütelda — rahwal ei ole mõimalust olnud oma poliitilist meelsust demokraatlikel alusel awalbada, nagu see meil praegu Njutawa Kogu walimiste tagajärgedena teada. Mõnda palju mõib aga küll ütelda, et enamuse poolehoidjate arv Lätis kahitlemata suurem on kui meil Eestiis. Estitels tuleb sinna juure arvata need (ja nende arv ei ole mitte väike), kellel õige arusaamine meie okkupatsiooni tarwest täiesti puudub ja kes näewad meie wiibimises Läti pinnal ainult toorest maadeahnitsemist, annektsiooni. Teistes kuuluwad enamuse koori ka need elemendid, kellel enesel midagi ühist ei ole enamlastega poliitiliselt, kuid kes on seotud nendega perekondliselt, sugulusõidemetega. Siiti palju turbloolust leiame sel alal praegu Läti perekondades. Nooremad mehed on wiimseni laiali paisatud. On perekondi, kus kogu meeskond punases sõjawäes, teistes muist maha tapetud enamlastest, muist punases wäes. Sagedasti on ka nõnda, et üks poeg teenib punases, teine meie wäes, ja nende järele jaguneb kogu perekond, ded, ema, isa, kahte leeri. Ei ole imestada, et meie lõuna-wäerinnal nõnda sagedasti tabataffe noori naisterahwaid, kes katset teewad läbi fronti waenlase poole minna. Nende juurest leitakse harilikult kirju punasesse sõjawäkke, jaadub edasiandmisets oma tutwuskonnalt. Ja kui nende kirjade seas mõnikord ka niisugufi leidub, mis meile sõjaliselt kahjulikud, siis mõib oletada, et Läti naine seda mitte kogemata ei ole enesega kaasa wõtnud: ta ei suuda loomulikult aru saada, et „sealpool“, kus ka tema mees, wend või kallim kaasa wõitleb, ei mõidelda tõe ja õiguse eest . . .

Hiljuti tabati N. alewis suurem nais-salakuulajate jalkond. Peale muu on ifeloomulik, et mõned selles salgas teewad noored neid, 16—20 a. wanad, waenlasele kasulikkude teadete wäljameelitamiseks ja meie sõdurite ülejoosmisele ahwatelemisets ifegi oma neisilikuse on ohwerdanud.

Lätlane on üleüldse kirgline ifamaalane. Rahwustunne, mis sagedasti wäikluseni filmatorkaw, takistab näit. ka praegusel juhtumisel ühel osal lätlastel arusaamast, miks Eesti wäed, kes waenlase oma piiridest wälja ajanud, nüüd Lätimaal wiibiwad. Et selle mõiste selgitamiseks meie poolt midagi ifeäralist ette olets wõetud, ei wõi kahjuts mitte ütelda. Ainult üks on selge, et selle puuduse kahjulik mõju end meie wägede meeoleolu kihwitamise näol kuhjaga kätte tafub.

Lätlane armastab oma ifamaad. Mitte ainult harilastel, mitte ainult üksikuil ärawalituil ei walgata filmis waimustuse-leel, kuuldes oma rahwushünni. Ifegi pimedamais metsatagustes leiame tunnusmärke, mis räägiwad õrnast armastusest oma emakese Lätimaa vastu. Nende riwade kirjutaja juhtus näit. hiljuti ühte E. lähedasse wähelasse tallu. Näis kehwas walitsewat kogu majapidamises, eluruumil puudufid ifegi laudpõrandad. Kuid filmatorkawalt nähtawale kohale oli asetatud Läti punane-walge-punane rahwuslipp.

Banaeit, kellel mõis olla juba ligi 70 turjal, wõttis terwituse ükskõiksel wastu. Silmitsedes lähemalt toa siseseadet, leidfin eidesse ligidal seinal tuhmi seinatirja:

„Deems swehti Latwija“ (Sumal õnnistagu Lätimaad).

Ma arwan, see oli wana, üsna wana mälestus elust tüdinenud eidesel. Selle mälestuse mõiste jäeb aga igawesti nooreks. Eesti taredes ei ole niisugufid ifamaalikka seinatirju leidnud, küll aga ärakulunud jumalafõna raafufesi. Ja kus Eesti metsa-talus olete teie meie kolmewärwilist lippu silmanud aukohal!?

Kui rääkida juba okupeeritud Lätimaast, siis ei wõi tähendamata jätta ka seda wassingut ja segu, mis siin rahaturfi asjus walitseb. Üks ei wõta ühte, teine teist rahaforti wastu, ja raste on teise inimese maitset ses mõttes ette aimata. Õdige enam nõutaffe ifaari-raha ja hinnataffe ligi poole kallimalt. Raste oli Eesti laenuaberitega. Kui mõne kahe-wõi wiiesajalise said peeneks teha, olid nagu mõnest õnnetusest pease-nud. Nüüd on peenemat raha külluses. Ka rahaturfi ühtlustamiseks on wägede ülemjuhataja käsul kindel korraldus tehtud.

Soh. Wiit.

Tegewas wäes.

7. 4. 19.

Lühikesed wäljawõtted teadetest enamlise sõjawäe kohta.

1. Sõdurite meeoleolu on langenud. On tähelepandub, et mõnes kohas punased oma sõdurisi kuulipildujate abil peale tungima sunniwad. Lahingute ajal seisab waenlasele eelwägede seljataga wäesja, kelle ülesandeks on, eelwägede taganemise korral, nende wastu tegewust algada.

2. Sõjamoona tagawarad on waenlasel wäikesed. Ainukesed astawad mehed waenlasel on täis-kommunistid.

3. 26. märtsil kawatses terve waenlase soomusrong Pihkwaist meie poole üle sõita, et cunnast meie wägedele alla anda, aga sellest ettemõittest said ülemad aru ja tee lõhuti ära, kuna rongis olejaid kolm päewa näljas peti ja pärast jälle sõdima sumiti.

4. Enamlaste komisjaridel on kombets saanud oma mobiliseeritud mehi igat wiisi hirmutada, et wiimased walgete poole üle ei jookseks. Selleks mõeldatse kõiksugu hirmutegufid wälja, mis walged punase wäe ülejoosfikute kallal toime panewat. Kuid kõik sarnased üllatufed jäewad warju järgmise lookese ees, mis wiimased sõjawangid Marwa alt jutustawad: Komisjarid seletawad oma sõduritele, et kui keegi neist walgete poole üle peaks minema, siis lõuwad walged talle kirwe filmaga otsaette arwu „250“ (see tähendawat, et nii palju oled palta saanud) ja palgetele sõnad „Ma ja Wabadus“ (nüüd unname sulle ka weel maad ja wabadust). — Nii wõtawad siis enamlased kõik abinõud ja waleteated tarwitufele, et kuidagi wiisi oma nälginuid, kodus paljaks rõwitud ja siis sunniwiisil sõdima saadetud soldatid wäelini külge siduda; wassafel korral tuleksid kõik mehed walgete poole üle, wäerinnale jäeksid ainult üksikud täiswerd kommunistid.

5. Praegu on punastel igas rühmas 2—3 kommunisti, kes teiste järele walwawad ja neid uuriwad.

6. Kõik mobiliseeritud mehed tagawara polkudes ja uuesti formeeritud wäesfades on ilma püssideta.

Sõjariistad ja lastemöönd antakse neile alles siis wälja, kui nad wäerinnale jõuavad, sest kardetakse, et nad tõdus olles muidu enamlaste wastu wälja wõivad astuda.

7. Ühtitud roodud, mis kommunistidest koos seisavad ja wäerinnale saadetakse, sulawad seal warsti kokku, sest neile antakse seal soojad kohad: harilikult nimerataks nad polkude, bataljonide ja majanduse jaostondade komisjarideks.

8. Laewastitus on laewade komiteed ära kaotatud, wälja arwatud madruste kollektiiv. Tehniline ja administratiiv wõim laewal on komanderi käes. Poliitiline wõim on komisjaril. Majanduslikes küsimustes ja puhkeandmises töötavad kõik koos. Wõitlusesse astudes on laewadel täielik käsikirjeldamine komanderil, tema abiks on komisjar.

9. Et disiplinaari punases sõjaväes tõsta, on roodude ülematele digus antud neil juhtumistel, kui punawäelased tõrguwad antud käskusid täitmast, neid ilma kohtuta maha lasta. Alles peale mahalaskmist peawad rooduülemad sellest komisjarile teatama.

10. Punawäelaste ja elanikkude wahel tuleb tihti arusaamatusi ette. Elonitub nimetawad harilikult kõiki sõdatiisi, kes punases sõjaväes teeniwad „punawäelasteks“. Kuid see sõna „punawäelane“ äritab neid igatõrd wihale ja nad teatawad siis, et nad mitte „punawäelased“ ei ole, waid „sunniwiihil mobiliseeritud“.

11. Enamlastel on wäerindadel suured kaotused; õredaks jääwad wäerinnal saadetakse tihti suuri täiendusi juure. Hiljuti saadeti tagawara wäerinnast Marwa wäerinnale Samburgi linna 12 sõjaväerongi polkude täienduseks. Peale kommunistide jõudsid päralt ainult 1/3 osa mehi, kõik teised olid tee peal rongidelt ära jooksnud ja koju tagasi läinud. — Raudteejaamades on üleslöödud kuulutused, et kõik, kes rongidelt ära jooksewad, maha lastakse. Kuid need ähwardused ei awalda mingisugust mõju.

12. Hiljuti oli Petrogradis Poserni juhatusel nõupidamine, kus muu seas otsustati madruste wäerindadelt ära tuua, sest nad ei olla küllalt usaldatavad. Koosolek tunnistas ka suurema jao punasest sõjaväest wõitlusewõimeiks.

(Lõpp järgneb).

Seisukord meie wäerindadel.

Marwa wäerinnal wiimastel päewadel waenlane omalt poolt mingisugust tegewust ei awaldanud. Meie poolt jatkasid ballastid edasiungimist Dubowa sähis, puhastasid waenlastest umbes wiie wersta laiuse ja kümne wersta pikuse maariba idapool Peipsi järwe. Waenlaste kommunistidest loosseiswad karistusealjad, kes kuulipildujatega punawäelaste seljataga wäerinnast ja pealetungimiseks meelolu loowad, asusid kaugemal Samburgi pool, sest meie pealetungimine tuli siin waenlastele ootamata. Mobiliseeritud punawäelased, peale nõrka wastupanekufatset, taganesid lõunapoolse Damoschinka, Pawlowa ja Rübowa külasid. Wene Põhja korpused osad puhastasid oma piirkonnas Marowa paremal kaldal terwe rea külasid waenlastest, kes läbi soode ja rabade Marwa-Dubowa raudtee liinile põgenema oli sunnitud. Meie wägede poolt olid ainult maakulajate salgad wälja saadetud, kes käisid kaugemal waenlaste seisupaikade sähis luuramiskäikudel, waenlaste jõudude ja asupaikade üle teateid muretsemas.

Düna wäerinnal Pihkwa ja Marienburi sähitidel keskisid ka see nädal ägedad wõitlused.

Pihkwa liinil. Raudtee ümbruses olid ägedad kaewõitlused meie batariide ja soomusrongide ja waenlaste batariide wahel. Mitmed külad lasti suurtüki tulega põlema. Kewadine weetõus raskendab palju raudtee parandamist. Raudtee aga on waenlaste poolt põhjalikult ära rikutud, mis asjaolu meie soomusrongide edasiungimist tublisti takistab. Sõborffi alevi sähil tungisid meie wahwad wäed edasi, puhastasid rea külasid waenlastest, nende seas Panikowitsi mõisa Pihkwa-Niia kivitool. Selles sähis opereeriwad meie wästu punased Eesti polgud, kes iseäranis wisalt wastupanewad ja meeleheitlikult wastupealetungimisi ette wõtwad, et mitte wiimast Eesti Töö-Kommuuna pinda kaotada. Meie saime siin waenlastele peale tungides ja waenlaste wastupealetungimisi tagasi lüües 9 korras kuulipildujat, wõtsime wangisi ja saime muud sõjasaaki.

Marienburi liinil on waenlane suuremad jõud koondanud, et meid Marienburist kaugemale tõrjuda. Waenlaste ülewõimu all olid meie wäed sunnitud Hopa jaamast lahuma. Pihkwa-Niia kivitool ja Hopa jaama wahel sai üks meie kitsarööplikest soomusrongidest waenlaste trehwawa raskesuurtüki tulega purustatud ja põles ära. Mitmekordsed ägedad waenlaste pealetungimised meie praeguste seisukohtade peale Uue-Koosa ja Kõrgesaare liinil löödi kõik meie wägede poolt tagasi. Wiimastel päewadel on ka selles piirkonnas wagusamaks jäänud: wist on waenlane oma suurte kaoste puhul lootuse edu peale kaotanud; ka kewadine weetõus raskendab siin sõjategewust.

Wolmari ja Lemali liinil olid ainult paiguti kokkupõrkamised meie ja waenlaste maakulajate wahel. Suur weetõus Koowa jões paneb siin mõneks ajaks suurema sõjalise tegewuse seisma ja sunnib wist waenlast terwel liinil Koowa jõe taha ennast tagasi tõmbama.

Üleüldiselt ei toonud wiimane nädal muutust meie seisukorras. Wäikene edu, mis waenlastel oli nädala esimesel poolel Marienburi liinil, ja meie soomusrongi kaotus on tasakaalus meie wõitlusega Sõborffi alevi all.

Seisukord Wene wäerindadel.

„Times'i“ järele.

Läänes punased wäed tagasi hoitud.

Kindral Denikini kardetaw seisukord.

Magu Wene teadetest näha, on enamlasted kõige edurikkamad Ukraina ja Düna wäerinnal olnud. Mujal on neil edu wähe olnud, wõi nad on lihtsalt tagasi löödnud.

Arhangeli wäerinnal ei ole wiimastel ajal tähtsusega tegewust olnud. Praegune pealetungimine Wologda raudtee piirkonnas ei sunnita liitlaste kessel mingisugust arewust. Ehk olgu siis, kui Düna jõgi jäest wabaks saab, et enamlasted, kellel oma kaunifene arm jõesõidu abindusid, millest mõnedel sõjariistad peal, sel wäerinnal oma tegewust hakkawad awaldama; kuid jäeminekuni Düna peal on weel aega, wähemalt üks kuu.

Läänewäerinnal, Balti maakondades ja Leedumaal, on enamlasted eestlastele ja leedulastele peale tungima hakanud. Eestlasted ja leedulased, wäerustatud teatud määral Englise sõjariistadega, on palju arwurikkama waenlaste wiimastel ajal tagasi paistanud. Wiimastel tungiwad enamlasted Wolmarist lääne- ja idapool peale. Seal on wõrdlemisi rasked

lahinguid lööb. Punastel wägedel on Walga sihis dieti wähe edu olnud. Gestlased on sel nädalal raudtee sihis wastupealetungimise toime pannud ja kessnädalal Marienburi sihis, mis Walgast lõuna-idapool, peale tunginud.

Enamlaste ähwardaw seisuford Riia all.

Kuuramaal (Litimaal) oli lätlaste pealetungimine, mille järelbusel nad mõne päewa eest Miitawi oma kätte said, Tukkumi—Miitawi—Schauleni piirkonnas, wägede uuesti korraldamise pärast, ajutiselt seisma pandud. Müüd on lätlased uuesti edasi tungima hakanud. Siin ümbruskonnas on ka kaunis tugewad Sassa jõud kindral von der Goltzi juhatusel, kes Riia lahe kaldal olewast Windawi linnast aegamööda Riia poole edasi on nihkunud. Oma tegewust on enamlased Kuura wäerinna põhjapoolses osas awaldanud. Nad on miimel korral eellinist läbi lüüa tatsunud, kuid nende katsed on Läti wägede poolt siiski tagasi lööb. Enamlaste 7. wägi, mille üle meil nädala eest halwad teated olid, on muudatuste läbi kõrgemas wäejuhatuses, walju sifemise korra ja sifemaalt wärskete paremate täiendus-jõudude päraltjõudmise tõttu paremaks wõitluse üsufeks saanud.

Wiimati saadud Läti teadete järele on enamlased tatsed teinud Miitawi-Tukkumi wahelist raudteed tagasi wõtta, kuid see katse pole neil õnnestanud. Koguni selle wastu, lätlased on oma korda peale tungima hakanud, kus juures enamlased neile tangetaelselt wastu on pannud. Riia sihis on Läti wäed Kemmerni ja teisi mererannal olewaid kohti oma alla wõtnud ja tee Na jdeni läbi murdnud.

Kessnädalal on lätlased Schlotki, mis Riiaft 30 wersta läänepool, ära wõtnud.

Boola wäerinnal peawad enamlased kaitsejõda. Poola sõjakäigu ülewaatele, mis möödaläinud kessnädalal „Times'is“ ära oli trükitud, wõib weel juure lisada, et peale Baranowitschi, mis Wilna-Kowno pearaudteeliinil asub, saab poolakate edasitungimise mõju ka Põhja-Ukrainas enamlaste sõjategewuse kohta tuntawaks.

Enamlaste pealetungimine Rumeenia sihil.

Ukrainas on enamlased Odessa sihis pealetungimisel suuri wõitlusi saanud, nagu see nüüd üleüldiselt teada on. Wõitjatena on nad seal omale suured toidu tagawarad omandanud.

Petljura wäejäänused hoiawad Korosteni naabruses olewat ümbruskonda, 140 wersta Kiiewist läänepool, oma käes. Nad on seal enamlased tagasi löönud. Rahjaks on enamlaste pealetungimine Kiiewist lõunalääne sihis siiski nii wõrd edukas olnud, et see Petljura wägedel taganemise tee ähwardab kinni panna, mis temal tarwiliks teeb oma wägesid jalamaid tagasi tõmmata.

Enamlaste Ukraina wäe keskrind on Warsawi-Lemberg raudtee liinist, millel suur tähtsus, üle läinud Odessa poole. Bugi jõest on nad ka laia wäerinnana üle läinud ja on Dnjestri keskjooksust umbes 85 wersta kaugusel. Dnjestri jõe taga on Rumeenia wäed wastupealetungimiseks walmis.

Wiimaste teadete järele on Petljura wäed uuesti peale tungima hakanud, ja neil on ka tuntawalt edu olnud.

Enamlaste Ukraina wäe pahema tiiva pealetungimine Odessa sihis kestab edasi. Nagu teada, olid liitlaste eelwäed sunnitud Beresowkalt, wersta 85 Odessast põhjapool, peale ägedat wõitlust tagasi mi-

nema. Seisuford Odessas on praegu kaunis kindel. Nagu juba teatatud, on Prantsuse kindral d'Anselme, kelle kätte wäejuhatus usaldatud, üleskutsu awaldanud, Odessat kuni wiimse mehenni kaitsta. Sifemised rahutused linnas on lõpetatud. Loodetawasti saab linnakaitsemine edukas olema.

Odessa langemisel, kui see peats sündima, ei oleks mingisugust mõju liitlaste laewasitu ja Denikini wägede ühenduse ja warustamise kohta, sest üliwõim Mustal merel jäeb iftagi liitlaste kätte. Inglise wägesid Odessas ja ümbruskonnas ei ole. Peale Prantsuse wägede on seal peaaesjalikult greklased ja poolakad.

Enamlased rõhuwad Doni kasakatele tugewasti peale.

Lõuna-ida sihis, Doni söekaewanduste piirkonnas, rõhuwad enamlased kindral Denikin'i pahemale-tiivale tugewaste peale.

Bahmutist lõunapool ja Luganskis on Denikin'i wäed wahetpidamata wõitluses enamlastega, kes Jda wäerinnalt hästi õpetatud abiwägesid on saanud.

Punased wäed on Asow'i mereni jõudnud ja Berdjanski sadama ära wõtnud, kuna rohkem põhjapool nad Mariupoli raudteeliini ära on lõiganud. Mariupol on praegu weel kindral Denikin'i wägede käes. Doni alumine piirkond on ka siiamani enamlaste pealetungimisele wastu pannud, kuna kasakad, Doni jõe weetu suunil, Doni äärest taganema on pidanud, mille järelbusel enamlased weel rohkem, kuni 130 wersta kauguseni Koztowist, edasi on nihkunud.

Siin on seisuford kardetaw. Kuid wõib siiski loota, et abiwäed, mis kindral Denikin'i wabatahtliku wäetoetuseks määratud, weel õigeks ajaks päralt jõuawad.

Koltshaki wõidud.

Jda eht Urali wäerinnal peawad enamlased kindral Gaida wõidurikkalt edasitungiwate wägede wastu kaitsejõda 175 wersta pikusel frondil.

Punased wäed on läänepoole kuni Kama jõe ülemise jooksuni tagasi rõhutud. Nagu kuulda, panewad nad oma taganemisel suurel määdul hirmutegeusid toime kindral Khangin'i wägi, mille tegewuspiirkond kuni lõunapool Ufat ulatab, on nüüd ka kindral Gaida wägedega ühes peale tungima hakanud. Ufa ja Birski ärawõtmise tagajärjel on enamlaste wäed tublisti tahapoolle läinud.

Admiral Koltshak'i wägedes walitseb suurepäraline meeleolu. Nad wõitlewad heade tagajärgedega, ka ostawad nad enamlaste wäerinna nõrgenemist oma kasuks tarwitada. Nende pealesurumine wäerinna põhjapoolses osas on, nagu näha, Orenburi kasakate seisuforda Orsti ümbruses parandanud.

Omiski walitus Siberis on ka ühe lendama salga Jenissei maakonda enamlaste rööwskasakad taltsutama saanud. Sellel salgal on seal juba mitmed kokkupõrkamised olnud.

Gesti wabastuse sõja muuseumi asjus.

Üleskutsu Gesti wabastuse sõja muuseumi asutamisele on lahtel wastuwõtmist leidnud. Paljud sõjawäeosad, kui ka kodanlised asutused ja eraifitud, on huwitawat materjali saanud. Muuseumis on palju enamlaste wäeosade lippusi, lippusi, millega meie kodused enamlased sissetulijaid Wene enamlasti wastu wõtsid, kui ka

Saaremaa mäesu ülemjuhataja Koiti lipp, mis punasest altaritelist on tehtud ja mille sisse Eesti sinine-must-walge lipp on õmmeldud, nõnda siis internatsionaali ja natsionalismi ühendades.

Ra on muuseumis sõjariistade tüüpused, millega meie ja enamlaste wäed wõitlewad, niisama ka enamlaste wereiõõde kohta ametlikud aktid ja päwapildid.

Ra see, mis juba olemas, on paljudele, iseäranis wäljamaalastele, meeldinud, nii et nad ifka paluwad, midagi neile taasa wõtta lubada.

Muuseumi järjestamise juures on paar küsimust üles wõetud. Nimelt taebawad mitmed, et Tallinna asju on raske saata, kuna koha peal wastuwõijaid pole. Selle peale wästan, et wabastus sõja muuseum on ametlik asutus, ja et kõik wäeosjade staabid on kohustatud muuseumi tarwis asju wastu wõtma, kwiitungi wastu andes, ja neid edasi saatma. Teised küsiwad, kas tuleb ainult neid asju saata, mis osekohse praegusesse sõjasse puutuwad, wõi tuleb ka teisi asju, näituseks okkupatsioonid ja Wene ajast, saata. Selle peale wästan, et peatahtsuse seisab muudugi praeguses sõjas, kuid niijugusel fuurel sündmusel, kui wabastuse sõda, peab ka oma ideeline ettekawatatus ja aineline ettevalmistatus olema, ilma milleta sõjapilt mitte täielik ei oleks.

1905. aastal näitas Eesti rahwas oma rahutustega, et teda ei Wene walitsus ega Saksa parunite wõim ei rahulda. See sündis siis ka ideeliselt ette kawatsema üht teist walitsust, mis rahwast rahuldab, ja mis muu ei wõinud olla, kui Eesti walitsus.

Kui maailmasõja ajal sakslased Riia alla jõudsid ja awalikult näha oli, et wõerad wäed Eesti maad ei taha ja ei juuda kaitsta, hakati Eesti sõjawäge looma. See oli reaalne samm sellele sõjale ettevalmistamiseks, mis Eesti uue walituse pidi looma. Okkupatsioonid aeg, mil meie wägi pörandad all olles ennast Eesti iseseiswusele ette walmistab, on ka samm sõja ettevalmistamiseks. Nõnda siis oli see kõik ees sõnaks praegusele wabastussõjale, sellepärast saate siis ka selle eesõna kohta materjali. Kui juhtub asju olema, mis osekohse wabastussõja muuseumi kawasse ei käi, siis antakse see teise muuseumi üle.

Sellepärast siis endised saarjad, saatke niisama nagu ennegi materjali, uued saarjad asuge ka teie tööle, et ühisele sõja tähtsusele wastawat mälestust luua.

Asjad tulewad saata muuseumi ruumidesse: Tallinna, Bagari uul. nr. 1.

Ülemjuhataja Staabi Ülem,

Kindralstaabi polkownik Soots.

Ujutine muuseumi juhataja: Määr.

Seisuford meie wastu wõitlewas punases sõjawäes (7. armees).

Ühe pildi sellest, misugune seisuford meie wastu wõitlewas punases sõjawäes walitseb, saame järqmiseft telegrammist, mis sõjawäe komisjarile Swanowile on saadetud:

„Wäcrinnal ei ole meie seisuford küll mitte just halb, kuid kõik on halwasti organiseeritud. Wäeosad on wiimseni wäljafurnatud ja nad awaltawad rahulolematust, iseäranis seal, kus enamuses on mobiliseeritud mehed: iga wälfema kui wäe juures tõstawad nad nurinat — kui sõugiaineid ei jätku wõi kui need alawäärtuslised on, kui misikugune warustus puudub.

Ühe sõnaga: kõige wälfema kui asja puudusel ütlewad nad endid pealetungimisest ära, kuigi meie armu- liseft waenlastest tugewamad oleme. Ma ei liialda mitte, kui ütlen, et seljatagustes wäeosades, nagu karaulides, transportides ja töökomandodes käfud ainult rewolwri surwel täidetakse, ja siiski tehakse tööd ainult nii kaua, kui sa ise nende kestel wiibid, juhtub sa aga selja pöörama, siis läheb wana laul jälle lahti. Tuleb seda wiimast ja ainukeft abinõu tarwitada, see on: kas mehed laiali saata, wõi neid lihtsalt maha lasta; ainult wiimase abinõu juures wõib neid oma kohuste täitmisele sundida. Kommunistid on wäerinnal kõigile palgiks silmas, iseäranis kantselei ülematele, warustuse ja intendanturi ametnikkudele. Kommunistid seisawad neil igal pool tee peal ees. Nad toonitawad, et neil kommunistid sugugi tarwis ei ole, ja katsuwad nendest kõigest jõust lahti saada. Osalt läheb see neil ka korda, sest kõrgematel kohtadel sõjawäes ei seisa mitte meie mehed, waid saboteerijad, telledele siis ka laialine wõim on antud.

Üleüldiselt walitseb punawäelaste kestel suur tüdimus ja rahulolematuus sõja pärast ja wäejoofsite arw kasvab igr päewaga, ehk nende wastu küll kõige farmimad abinõud tarwitusele wõetakse“.

Segateated.

Eesti iseseiswuse küsimus Inglise alamkojas.

Nagu „Times'ist“ näha, pöbras Inglise alamkojas 27. märtsil alampolkownik Guinness walituse efitaja poole küsimisega, kas Briti walituse on 3. mail 1918. Eesti Maapäewa kui de facto iseseiswa asutuse maks- waks tunnistanud ja kas admiral Kolschaki walituse on ehk wõiks samal kombel makswaks tunnistanud saada.

Wälisministri abi Cecil Harmsworth wästan küsi- muse esimese poole peale jaatawalt. Mis aga puutuwat adm. Kolschaki walituse tunnistamise, siis ei olla temal nõimalik selle kohta mingijugust kin- nitust teha, sest see olla küsimus, mis puutuwat liit- riitidesse kui üfufesse. Küll aga wõiwat ta niipa-ju ütelda, et admiral Kolschaki walituse Briti walituse toetust ja poolehoidmist leiab.

Ujutawa Rogu walimistel sõjawäes

on heali saanud nimekirjad:

Nr. 1 (hiidlased)	49
Nr. 2 (sotsialdemokraadid)	15.428
Nr. 3 (tööerakond)	10.392
Nr. 4 (sakslased)	605
Nr. 5 (maaliit)	1.561
Nr. 6 (kristlik rahwaerakond)	316
Nr. 7 (rahwaerakond)	6.658
Nr. 8 (sotsial-rewolutsionäärid)	1.696
Nr. 9 (wenelased)	71
Nr. 10 (meremehed)	68

Tallinna Sõjaringkonna kohtu istumisel

10. aprillil harutati 2. jalawäe diviisi tagawara bataljoni kaprali Waksli Alesei poja Sõgi süüdistuse asju, keda selles süüdistati: 1) et tema ba- taljoni wanemale arstile Dr. Trusa'le wastu hak- kas ja teda asjaseletuse juures sel ajal sõnadega haa- was, kui see oma kohuste täitmisel wiibis: „Minu

nimi on raamatusse kirjutatud, mis Teie minu nimest küsite, võidte jala kinni pitseerida, kui mind ei usu, ega Teie Jumal ei ole, et ma Teie ees pean wait olema, nüüd on vabadus ja igaüks võib rääkida, mis tahab", ja 2) et tema väeteenistusest eemalehoidmise otstarbel ise oma jala wigastas, naha alla midagi sissehöõrus, või sisse pritis, mis 4. weebuaril s. a. arstlikul läbiwaatamisel awalikuks tuli. Kohtulikul uurimisel said mõlemad süüdistused siuliselt tõendatud Dr. Truja ja Krišča Stilbin'i tunnistustega kui ta kohtu poolt wälja kutsutud eksperti Dr. Otto Schilling'i seletusega.

Kohus mõistis kapral Jõgi kõigi õiguste kaotamisega neljaks aastaks sunnibõlle ja kohtukulude kandmisele, tema matsujõuetusel aga need tulud riigi kanda wõtta. —

Samal istumisel kuulati ära weel sellesama bataljoni rahwawäelase Johan Andrese poja Lindströmi süüdistuse asi, teda selles süüdistati, et tema väeteenistusest kõrwalehoidmise otstarbel ise oma jalga wigastas, naha alla pahema jala sääre ja põia lihme wahale midagi sisse pritis, kas ise või mõne teise uurimisel mitte awalikuks tulnud isiku kaudu, mis arstlikul järelewaatusel 30. jaanuaril selgeks tehti. See asjaolu leidis tõendust ka kohtulikul uurimisel, kus seda kinnitas kohtu poolt ette kutsutud ekspert Dr. E. Jansen ja kohtualuse enese otsekohene süü ülestunnistamine.

Silmas pidades, et kohtualune siamaani laitmata oli elanud ja eeluurimisel kui ta kohtus oma süü otsekoheselt üles tunnistas, otustas kohus temale kõige wäiksemat seaduses ettenähtud karistust määrata, nimelt: teda sõjamäe teenistusest wälja heita ja kõigi iseäraliste õiguste kaotamisega kolmeks aastaks wangi roodu mõista, selle otsuse täitmine aga sõja lõpuni edasi lükata.

Enamlased Kaukasuses liia saanud.

Londonist teatatakse ametlikult: Kindral Schura wäeosad wõitsid 23. jaanuaril Wladikawski ära, kusjuures 50 000 wangi wõeti; enamlaste sajatuhandemeheline sõjavägi on täitsa lööbud. Sõjasaagina saadi 13 soomusrongi, 200 suurtülli, 350 kuulipildujat, 100 soomusautot ja määratu hull muud sõjawarustust. Terne territorium Põhja-Kaukasusest Mustamere äärest kuni Kaspia mereni on enamlasteist puhastatud.

Admiral Koltšaki wõidud.

Londonist teatab Reuter: Dmskist tulnud telegrammi järgi tungiwad ida wäerinnal Koltšaki wäed wõidurikkalt edasi. Telegrammi ärasaatmise päewal, 23. märtsil, seisid Koltšaki wäed 20 Inglise penitkoormat Ufast lääne pool. Wangide jutustuse järgi on punane sõjavägi täiesti lagunemas. Samoras on 80.000 sõjameest sõjariistad maha pannud ja laialt jooksnud. 24. märtsil Dmskist saadud telegramm kõneleb uutest wõitudest. Enamlased on Gatschinski, Sühewski ja Wotshinski piirkonnast wälja lööbud. Wiimaste teadete järele on Koltšaki wäed 6000 meest wangi wõtnud. Sõjasaagiks saadi 101 automat-püssi, 6000 püssi, 20 000 suurtüli laengut, 2.000.000 püssipadrunit, hull raudtee-wagunid ja muud sõja tarbaineid. Ufa langemisel wõeti enamlastelt ära 14 suurt laewa ja 62 jöelaewa.

Toitluse ja raudteede seisukord enamlifel Wenemaal.

Toitluse kriisis on enamlifel Wenemaal kõige kõrgema tipuni tõusnud. Et weel wähegi toiduainete juurdewedu suurendada, pandi raudteedel sõidurongide liikumine 18. 3. kuni 10. 4. seisma. Sellega loodetakse 3.500 000 puuda kõiksugu toiduaineid Petrogradi wadada; kuid raudteede seisukorda silmas pidades võib juba ette ütelda, et niisugune korraldus mitte oma otstarvet ei täida, sest kuigi awalikult seletatakse, et sõidurongide liikumine raudteedel selle pärast seisma olla pandud, et toiduainete juurdewedu suurendada ja ka raudteejaamade ja wagunite puhastamist külgehakawate haiguste hädaohu kartusel wõimalbada, on siiski teada, et niisugune abinõu ainult küttematerjali puudusel ja wedurite ning wagunite lagunemise tõtru on tarwitusele wõetud. Elanikkude keskel on ülemalnimetatud määrus wäga suurt rahulolematust tekitanud, sest nüüd jääwad nad ka neist wähestest toiduainetest ilma, mis seni reisirijate wagunites linnadesse weeti. Ikka rohkem wõidab maad arwamine, et tarwis on ise enamlaste kututamiseks kindlamad abinõud tarwitusele wõtta ja mitte ainult abi peale wäljastpoolt lootma jääda.

Wastutaw toimetaja: Kindralstaabi alampolkownik Riik.
Wäljaandja: Wägede Ülemjuhataja staab.

EESTIMAA KAART

Leht nr. 2 (10 wersta tollis)

— ON ILMUNUD —

Saada raamatukauplustest •• Hind 4 marka

Sõja Topograafia Jaoskond
••• Pagari uul. nr. 1 •••